

APELACIONI SUD, Genova

Presuda od 30.IV 1962.

Imar c/a Tortarolo i Spagnol

Iskrcaj tereta u odsutnosti primaoca - Predaja tereta lučkom skladišteru - Brodar mora dokazati primaocu u kakvom stanju i količini je teret predao lučkom skladištaru, jer se inače pretpostavlja da je šteta nastala za vrijeme prijevoza - Pravomoćnost prvostepene presude prema brodaru koji je oslobođen odgovornosti - Drugostepeni sud ne može mijenjati ovu pravomoćnost iako dodje do zaključka da je brodar odgovoran za štetu - Ne pretpostavlja se da je skladištar primio robu bez vidljivih mana, ako nije prilikom preuzimanja tereta stavio nikakvu opasku u pogledu stanja robe

Budući da se primalac nije javio za preuzimanje tereta, brodar je uvrećeni teret predao na uskladištenje lučkom skladištaru. Kad je primalac preuzimao teret od skladištara, utvrđeno je da su neke vreće poderane i da nedostaje neka količina robe. Primalac tuži brodara i skladištara za naknadu štete. Prvostepeni sud je brodara oslobodio, a skladištara obvezao na naknadu štete. Protiv te presude skladištar se žali. Apelacioni sud je skladištara oslobodio iz ovih razloga:

Prvostepeni sud je zauzeo pravilno stajalište da brodar, kada u odsutnosti primaoca preda teret lučkom skladištaru, ne odgovara za štetu koja nastane na teretu nakon njegove predaje skladištaru, te da brodar mora dokazati da je šteta nastala nakon toga momenta. Medjutim prvostepeni sud je pogrešio kada je smatrao da je brodar uspio takvim dokeзом. U postupku brodar u tom smislu nije pridonio dokaz ni "čistom" skladišnom potvrdom, izdanom od skladištara i učinjenoj zajednički između brodara i skladištara, niti bilo koji drugi dokaz u tom smislu. Prvostepeni sud se ograničava samo na konstataciju da bi skladištarovi namještenici morali utvrditi, prilikom preuzimanja robe, da su vreće bile poderane, ako su one to zaista i bile. Apelacioni sud ne prihvaća to stajalište, jer da nije obrezloženo stvarnim razlozima, budući da skladištar nije nikad priznao da je robu primio u ispravnom stanju. Obzirom na takvo činjenično stanje prvostepeni sud je morao presuditi obratno od onoga kako je presudio, naime brodara obvezati na naknadu štete, a skladištara osloboditi. Unatoč tome primalac neće imati pravo zahtijevati od brodara naknadu štete. Budući da je prvostepeni

sud brođara oslobodio, a protiv toga nije se nitko žalio, prema njemu je prvostepena presuda postala pravomoćna, pa je drugostepeni sud ne može preinačiti a niti ukinuti.

/Dir.Mar. 1962, str.339/

B.J.

Bilješka.- Kako izbjeći da tužitelj ne izgubi parnicu protiv tuženih, iako je u odnosu na jednoga od njih zahtjev objektivno osnovan. Do ovoga bi moglo doći ako sud odbije zahtjev prema A, a usvoji ga prema B, pa drugostepeni sud, povodom žalbe B, nađe da zahtjev prema njemu nije osnovan. Kako je odluka u odnosu na A /jer nije ulagana žalba/ postala pravomoćna, nema mogućnosti da se, u normalnim procesnim uvjetima, ova presuda preinači i tužbeni zahtjev usvoji prema A, iako je viši sud uvjeren da tuženi B ne može biti osuđjen baš zbog toga što je tuženi A pasivno legitimiran.

Talijansko procesno pravo u načelu dopušta ovakav ishod i opravdava ga principom dispozicije: tužitelj je, ne poduzimajući nikakvih procesnih mjera u odnosu na tuženoga A, konkludentno izjavio da je zadovoljan presudom prema A, i time odustao od svoga zahtjeva. Tužitelj ima mogućnost da negativan ishod izbjegne tako da povodom žalbe tuženog B pred drugostepenim sudom ponovo istakne svoj zahtjev prema A, makar i alternativno, predlažući uz to da se odbije pravni lijek tuženog B, i ostavi na snazi osudjujuća presuda prvostepenog suda prema njemu.

Jugoslavensko procesno pravo nema izričitih odredaba za rješenje problema. U smislu člana 185. ZPP tužitelj može tužiti više tuženih tako što će tražiti da tužbeni zahtjev bude usvojen prema slijedećem tuženom za slučaj da ne bude usvojen prema prethodnome. Ako se o ovim zahtjevima raspravlja odvojeno, totalni /neosnovani/ neuspjeh moguć je i ovdje; čak i ako se raspravljanju o zahtjevu prema drugome pristupi tek nakon pravomoćnosti odluke prema prvome. Kriza je tim više moguća i kod simultanog raspravljanja. Nastojeći ju izbjeći, neki pribjegavaju konstrukciji o jedinstvenom judikatu, pa drže da se time što je tuženi B uložio žalbu - nastupanje pravomoćnosti odlaže u odnosu na čitavu presudu, pa viši sud stječe mogućnost da ju ispituje u cijelosti. Tako sud dolazi u mogućnost da preinači presudu u odnosu na tuženog A, pa sada presudi da se zahtjev prema A usvaja. Teško je reći da li je ovo stajalište dominantno u našoj judikaturi. Ako prevlada, ono će predstavljati soluciju koja ne počiva na sasvim istim osnovama kao talijanska. Dok u talijanskom pravu izbjegavanje neuspjeha zavisi od tužiteljeve aktivnosti, u našem pravu procesni mehanizam u svakom slučaju dovodio bi tužitelja u povoljniji položaj. Na žalost, mogućnost ovakove kumulacije dopuštena je samo ako je sud i mjesno nadležan za oba tužena, čime se djelovanje ovog mehanizma ograničava na malen broj slučajeva. Problem i kriza ostaju aktuelni u slučajevima odvojenog raspravljanja o zahtjevima kad je više tuženih, kad su zahtjevi takve prirode da je osnovan samo jedan od njih.

S.T.